

ከኢትዮጵያ ኤሌክትሪክ ኃይል

ጋር በመተባበር በየሰዓታችን የሚታተም

የግልገል ጊቤ -1 የበኹር ልጅ

ኢያሱ መሰለ

የሰው ልጅ አሠራር፣ አስተሳሰብና አኗኗር ከዓለም እድገትና ስልጣኔ ጋር ጎን ለጎን የሚሄድ ነው። አዳዲስ አስተሳሰቦች አዳዲስ ምርመሮችን ያመጣሉ፤ አዳዲስ ምርመሮችም አዳዲስ ግኝቶችን ያስተዋውቃሉ። ዓለም ሁለጊዜም በአዳዲስ ግኝቶች ወይም ቴክኖሎጂዎች እየተዘወረች የመቀጠሏ ነገር የነበረና ወደፊትም የሚኖር ነው። ከጎፋስ፣ ከውሃና ከፀሐይ ብርሃን ኤሌክትሪክን ማግኘት የተቻለውም በዚህ ሂደት ነው። ከነዚህ የተፈጥሮ ጸጋዎች የኤሌክትሪክ ኃይልን የማመንጫቱ ተግባርም በየጊዜው እየተሻሻለና እየረቀቀ መጥቷል።

ኢንጂነር ሹመት በላቸው

በሀገራችንም የዘመኑ የቴክኖሎጂ ዐሻራ ያረፈባቸው የውሃ፣ የጎፋስ፣ የፀሐይ እና የባዮሜትሪክ ኃይል ማመንጫ ግንባታዎች ተከናውኗል። ወደ ሥራ ገብተዋል፤ አንዳንዶቹም በመገንባት ላይ ናቸው። ኢትዮጵያ ከምታመርተው አጠቃላይ የኤሌክትሪክ ኃይል አጠቃላይን ድርሻ የሚይዘው ከውሃ የምታገኘው ኃይል ነው። በአሁኑ ሰዓትም ውስጥ ኃይል ማመንጫት የጀመረውን ታላቁ የሀዳሴው ግድብ ጨምሮ በሀገሪቱ 16 የውሃ ኃይል ማመንጫዎች አገልግሎት እየሰጡ ይገኛሉ።

ከነዚህ ውስጥ የግልገል ጊቤ-2 የውሃ ኃይል ማመንጫ አንዱና ለየት ያለ ቴክኖሎጂ የታየበት ነው። ግልገል ጊቤ 2 ከሌሎች የውሃ ኃይል ማመንጫዎች የሚለየው በምንድን ነው? የሚለውን እና አጠቃላይ የጣቢያውን የሥራ እንቅስቃሴ በተመለከተ ያጠናቀርነውን መረጃ እንደሚከተለው አቅርቦንላችኋል።

የግልገል ጊቤ-2 የውሃ ኃይል ማመንጫ ጣቢያ ኃላፊ ኢንጂነር ሹመት በላቸው እንደሚያስረዱት፣ ጣቢያው በ2002 ዓ.ም ተመርቆ ሥራ የጀመረ እና እያንዳንዳቸው

105 ሜጋ ዋት ማመንጫት የሚችሉ አራት ደቂቅ ያሉት፤ በድምሩ 420 ሜጋ ዋት የማንጫት አቅም ያለው ነው። ይህ ኃይል ማመንጫ ጣቢያ ወደ ሥራ ከገባ በኋላ የሀገሪቱን የኤሌክትሪክ አቅርቦት አቅም ያሳደገና ዛሬም ለብሔራዊ የኃይል ቁጥጥር (grid) ትልቅ አስተዋጽኦ እያበረከተ የሚገኝ ነው።

የኃይል ማመንጫ ጣቢያው ከሌሎች የሚለይበት አንዱ ባሕሪው የራሱ የሆነ ግድብ የሌለው እና ግልገል ጊቤ -1 የወለደው መሆኑ ነው። በሌላ አነጋገር ግልገል ጊቤ-2 ግልገል ጊቤ 1 ኃይል አመንጫቶ የሚለቅቀውን ውሃ ተጠቅሞ የራሱን ኃይል የሚያመነጭ ነው። ለዚህም ደረዳ ዘንድ ከግልገል ጊቤ-1 ኃይል አመንጫቶ የሚወጣው ከፊል ውሃ በተወሰነ ቦታ ላይ እንዲጠራቀም ተደርጓል። የውሃ ማጠራቀሚያ ቦታው 2 ነጥብ 1 ሚሊዮን ሜትር ኪዩቢክ ውሃ የመያዝ አቅም ያለው ነው። ውሃው በሁለት ትልልቅ ቴቦዎች (tun-

nel) 26 ኪሎ ሜትር በመሬት ውስጥ የሚጓዝ ነው። ግልገል ጊቤ-2 የውሃ ኃይል ማመንጫ እንደሆነ ከፍ ያለ የውሃ መንደርደሪያ ቦታ (head) ካላቸው ጥቂት ኃይል ማመንጫዎች አንዱ ነው። አንድ ኢንጂነር ሹመት ገለጻ፤ የውሃ መንደርደሪያው ከፍታ ሲኖረው በትንሽ የውሃ ኃይል ከፍተኛ ኃይል ለማመንጫት ያስችላል።

በሁለቱ አሸንፎዎች የመጣው ውሃ እንደገና ወደ አራት ቴቦዎች ተከፋፍሎ ቁልቁል በመንደርደር እያንዳንዳቸው 105 ሜጋ ዋት ማመንጫት የሚችሉ አራት ተርባይኖችን በመዘወር በድምሩ ጣቢያው 420 ሜጋ ዋት ያመነጫል።

እያንዳንዱ ጅኔሬተር የሚያመነጭው 15ሺ ሾልት ሲሆን፤ በኃይል ማሳደጊያ ትራንስፎርመር (Step up transformer) አማካኝነት ወደ 400ሺ ሾልት ካይጋ በኋላ ወደ ሰብስቲሽን ይሸጋገራል። የተመረተው ኃይል 400 ኬቪ መሸከም በሚችሉ ሰስት ወጪ መስመሮች ወደ ሰኩሩ፣ ሰበታ እና ጊቤ ሰስት ይሄዳል።

የኢትዮጵያ ኤሌክትሪክ ኃይል የአቅም ማጎለበት ሥራዎችን እየሠራ በራሱ የሰው ኃይል የጥገና ሥራዎችን ማከናወን ትኩረት ከሰጣቸው አብይ ጉዳዮች አንዱ መሆኑ ይታወቃል። ከዚህ አንጻር የግልገል ጊቤ -2 ኃይል ማመንጫ ጣቢያም በተለያዩ አማራጮች ማለትም በትምህርት፣ በስልጠና፣ በልምድ ልውውጥ ወይም በቴክኖሎጂ ሽግግር የሰው ኃይል አቅሙን በመገንባት በተለይም በጥገናው ዘርፍ ወጤታማ ሥራዎችን አከናውኗል። እያከናወነም ይገኛል። በዚህ ተግባሩም ተጠቃሽ እስከመሆን ድርሷል።

ጣቢያው ካከናወናቸው የጥገና ሥራዎች መካከል፤ የተርባይን አካል በሆኑ ፍዝሎች ላይ ጥገና በማድረግ የማመንጫት አቅማቸው ቀንሶ የነበሩ ሰስት ደቂቅ በሙሉ አቅማቸው እንዲሠሩ ማድረግ ዋናው ነው። አራተኛውን ተርባይንም በተመሳሳይ መንገድ ጠግኖ በሙሉ አቅሙ

እንዲሠራ ለማድረግ የጥገና ዝግጅት እየተደረገ መሆኑን ኢንጂነር ሹመት ይገልጻሉ። በጣቢያው በሚገኘው ወርክ ሽግግር ውስጥ ያሉ ማሽኖችን በአግባቡ በመጠቀም ለጥገና ሥራው የሚውሉ ተተኪ ግብዓቶችን የማምረትና የተበላሹትንም የማስተካከል ሥራዎች ይሠራሉ። በፍዝሎች ላይ በተደረጉ ጥገናዎችም ጣቢያው 75 ሚሊዮን ብር የሚገመት ወጪን ማዳን እንደቻለ ኢንጂነር ሹመት ያስረዳሉ።

ጣቢያው ከቅርብ ጊዜ ወዲህ የጥገና ሥራውን ማቀላጠፍ የሚያስችል አዲስ ቴክኖሎጂ መታጠቁን ያስረዳሉ ኃላፊው፤ ይህም የጥገና እና የአፕሬትን ክፍል ሠራተኞች የበለጠ ተናጠው የሚሠሩበትን መደላድል ያመቻቻ እንደሆነ ይጠቅሳሉ። መሳሪያው ማሸኖች የተለየ ድምጽ ሲያሰሙ ብልሽቶችን በመጠቆም አፋጣኝ ጥገና እንዲደረግ መረጃ የሚሰጥና በቦታው የሌሉ ሙያተኞች በርቀት ሆነው በሺዲዮ ምልክታ ሙያዊ ድጋፍ እንዲያደርጉ ጭምር የሚያስችልም ነው።

የግልገል ጊቤ-2 ኃይል ማመንጫ ጣቢያ ማህበራዊ ኃላፊነትን ከመወጣት አንጻርም ከአካባቢው መስተዳድር ጋር እጅና ጓንት ሆኖ ይሠራል። ለምሳሌ የየም ልዩ ዘን ጤና ቢሮ የወባ ወረርሽኝ በሚበረታባቸው ወራት የጣቢያውን ሠራተኞች ከወረርሽኝ ለመታደግ በየጊዜው የወባ ትንኝ ማጥፊያ መድኃኒት የመርጨት ተግባር ያከናውናል። የግልገል ጊቤ -2 ኃይል ማመንጫ ጣቢያውም በበኩሉ በትምህርትና በሌሎች ማህበራዊ ጉዳዮች የአካባቢውን ማህበረሰብ ይደግፋል። ለአብነትም ልዩ ዘኑ ያስገነባውን የአዳሪ ትምህርት ቤት ለማጠናከር ዘጠኝ ሚሊዮን ብር የሚገመት ወጪ በማድረግ የጠረጴዛ፣ የወንበር፣ የተደራራቢ አልጋ ድጋፍ ማድረጉን ይጠቅሳሉ። በሌሎች ማህበራዊ ጉዳዮችም ከዘኑ ጋር ተደጋግፈው የሚሠሩ መሆናቸውን ኢንጂነር ሹመት ይገልጻሉ።

በብርሃንና ሰላም ማተሚያ ድርጅት ታተመ